

Barbara Hałusek

Dział Informacyjno-Bibliograficzny
Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Stanisława Grochowiaka w Lesznie
informacja2@mbpleszno.pl

Od działalności wydawniczej do Wydawnictwa Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Stanisława Grochowiaka w Lesznie

Streszczenie: Od początku istnienia Miejska Biblioteka Publiczna im. Stanisława Grochowiaka w Lesznie prowadzi działalność wydawniczą. Długoletni okres doświadczeń oraz doksztalający się zespół pracowników pozwoliły na wyodrębnienie Działu Wydawniczego biblioteki. Wydawnictwo MBP to pojawienie się na rynku wydawniczym publikacji szczególnych i unikatowych. Działalność ta to również wsparcie dla regionalnych twórców, pomoc w rozwoju lokalnej kultury i jej promocja.

Słowa kluczowe: „Varia”, Wydawnictwo CICER, Wydawnictwo Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Stanisława Grochowiaka w Lesznie, Leszczyńska Biblioteka Cyfrowa

Wprowadzenie

Początek działalności wydawniczej [Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Stanisława Grochowiaka w Lesznie](#) to głównie materiały o charakterze informacyjnym oraz promujące działalność placówki. Większość tych publikacji to druki ulotne typu broszury, foldery, wydawnictwa okolicznościowe i zaproszenia. Cyklicznie ukazywały się również zestawienia bibliograficzne i katalogi. Prace wydawnicze prowadzone były przez zespół przygotowanych merytorycznie pracowników, którzy zaangażowani byli w proces tworzenia publikacji od podstaw. Biblioteka przeszła etapami drogę od prostej działalności wydawniczej, przez tworzenie większych publikacji aż do powstania oficjalnego wydawnictwa. Przez kilkadziesiąt lat prowadzenia tej działalności doświadczenie i zgromadzony warsztat dały podstawy do stworzenia pierwszego czasopisma.

„Varia”

W 1999 r. wyszedł pierwszy numer kwartalnika „Varia”. Czasopismo zainicjowane przez ówczesną dyrektorkę MBP Janinę Małgorzatę Halec współtworzone było przez zespół pracowników biblioteki, któremu przewodniczyła Ewa Bartkowiak-Nabzdzyjak, kierownik Działu Informacyjno-Bibliograficznego. Kwartalnik „Varia”, który wydawany był nieprzerwanie do 2018 r., zawierał różności biblioteczne, artykuły informacyjne o działalności biblioteki, promujące czytelnictwo oraz kronikę. Było to czasopismo skierowane do użytkowników naszej placówki, pisane przystępnym językiem przez pracowników, uwzględniające również chęć wyrażenia własnych opinii ze strony czytelników. Na łamach kwartalnika „Varia” ukazywały się m.in. debiuty poetyckie, recenzje, teksty satyryczne, a także te poświęcone kulturze. W latach

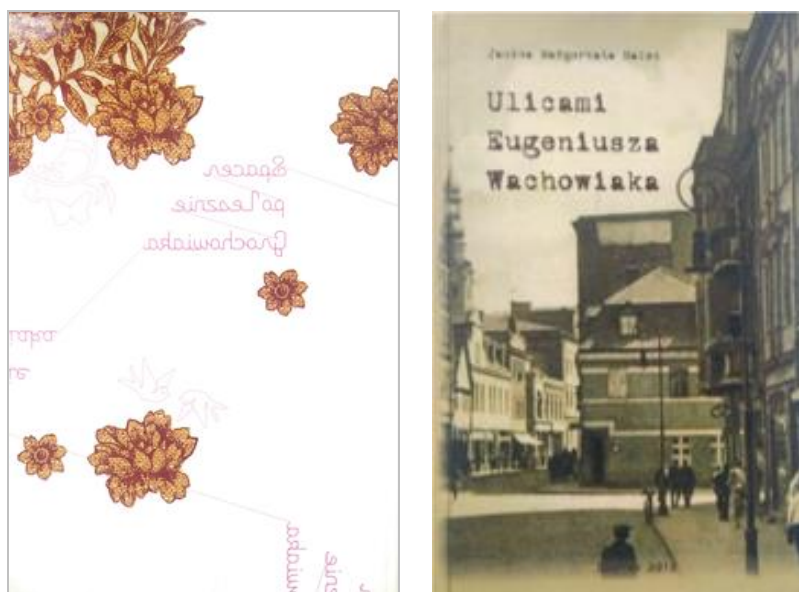
1999–2015 pismo było wydawane drukiem w poligrafii biblioteki. Od maja 2015 r. publikację powierzono leszczyńskiej Drukarni HAF. Zbiegło się to ze zmianą tytułu na „[Varia Leszczyńskie](#)” oraz wprowadzeniem nowej winiety zaprojektowanej przez leszczyńską plastyczkę Iza-
belę Topczewską. Ostatni numer ukazał się na jubileusz 70-lecia powstania leszczyńskiej księżnicy w roku 2018.

Rys. 1. Pierwsza strona ostatniego numeru „Variów Leszczyńskich”
Źródło: Archiwum MBP w Lesznie.

Wydawnictwo CICER

Działalność wydawnicza stanowi jedną z głównych funkcji usługowych biblioteki. W ramach poszerzania oferty swoich publikacji, oprócz ważnej dla nas roli informacyjnej, priorytetową stała się również edukacyjna i promocyjna. Mając na uwadze, iż własne publikacje stanowią o wizerunku biblioteki oraz otwierają nowe możliwości w docieraniu do szerszego grona odbiorców, postawiliśmy na jakość i profesjonalizm. Lata doświadczeń pozwoliły zebrać wyszkolony zespół pracowników i zorganizować warsztat prac wydawniczych. Efektem tego stało się podjęcie decyzji o założeniu oficjalnego wydawnictwa. Pierwsze jego publikacje wyszły pod egidą [Wydawnictwa CICER](#). Zostało ono założone w 2003 r. w związku z wydaniem „Pokłosa Konkursów Literackich im. Stanisława Grochowiaka”, organizowanych cyklicznie przez MBP w Lesznie. W kolejnych latach wychodziły dalsze publikacje, wśród nich pozycje unikatowe i cenne dla regionalistów, takie jak: *Spacer po Lesznie Grochowiaka*, *Z Romanem Maciejewskim w Lesznie i okolicy*, *Ulicami Eugeniusza Wachowiaka*, *Szukając śladów Mieczysława Kudelli* autorstwa Janiny Małgorzaty Halec, *Biblioteki Leszna. Historia i współczesność: materiały z konferencji* (2007, 2011), *Leszczyńskie cmentarze: praca zbiorowa* (2010). Charakteryzowały je wysoka jakość i zawartość merytoryczna, atrakcyjna strona wizualna i rozpoznawalność na lokalnym rynku wydawniczym. Pomogło to wydawnictwu w dużej mierze rozwinąć również działalność komercyjną.

Rys. 2. Okładki książek z cyklu o znanych lesczynianach
Źródło: Archiwum MBP w Lesznie.

Wydawnictwo Miejskiej Biblioteki Publicznej w Lesznie

W 2018 r. działalność Wydawnictwa CICER przejęło [Wydawnictwo Miejskiej Biblioteki Publicznej w Lesznie](#). Zmiana nazwy wiązała się z reorganizacją struktury biblioteki, w ramach której utworzony został Dział Wydawniczy kierowany przez Irenę Walachowską. Dział dedykowany został tylko działalności wydawniczej placówki. Wydawnictwo MBP przejęło nowy logotyp biblioteki. Prace wydawnictwa utrzymały kierunek nadany wcześniej przez Wydawnictwo CICER, wzbogacając go dodatkowo o poszerzoną ofertę, przygotowywaną z myślą o kreowaniu identyfikacji wizualnej wydawnictwa i biblioteki oraz dbaniu o jego rozpoznawalną markę. Wydawnictwo objęło prace nad łamaniem tekstów i nanoszeniem zmian przy współpracy z korektorami. Dalsze działania to: projektowanie szaty graficznej książek, uzgadnianie wycen, współpraca z drukarniami i recenzentami. Dodatkowo wysoka zawartość merytoryczna i wizualna wydawanych publikacji przetożyły się na wzrost ilości zamówień. Wzbożona oferta wydawnicza poszerzyła krąg odbiorców, w tym przede wszystkim osób zainteresowanych historią i działalnością regionu.

Najważniejsze publikacje Wydawnictwa MBP w Lesznie

- Trzy tomy z serii „Pułapki Czasu” Ewy Rosolskiej, powieści dla młodzieży, która opowiada losy bohaterów uwikłanych w dzieje Leszna, z wielką historią Polski w tle. (*Kłótnia pieczęci* (2018), *Kielich braci czeskich* (2018) i *Laska istnienia* (2021), czwarty tom w przygotowaniu).

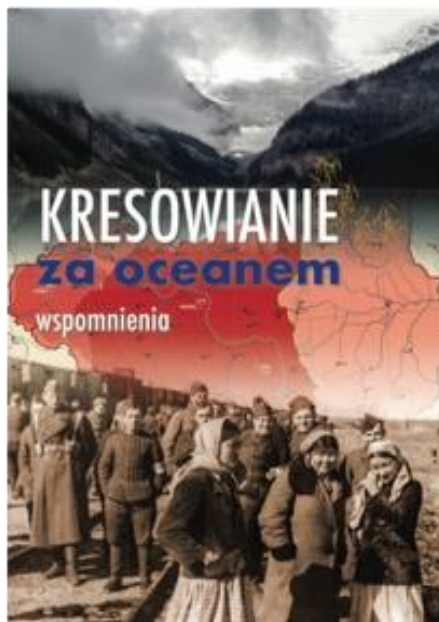
Rys. 3. Okładki serii „Pułapki Czasu”
Źródło: Archiwum MBP w Lesznie.

- Siedem tomów serii „Cives Nostris”, publikacji biograficznych poświęconych ważnym postaciom w historii Leszna:
  - *Dr Bronisław Świdorski (1873–1941)* Janiny Małgorzaty Halec (2018),
  - *Od „Radeckiego” do „Grotę”...* Waldemara Handke (2018),
  - *Lwowskie Dziecię. Ppłk Feliks Motyka 1898–1958* Waldemara Handke (2018),
  - *Orzeł Biały wzlata wzwyż Jerzy Gronowski 1908–1992* Jerzego Zielonki (2018),
  - *Ze szkoły Romana Dmowskiego. Adam Misiak 1900–1967* Rafała Sierchuły (2018),
  - *Dowódca Grupy „Leszno”. Ppłk dr Bernard Śliwiński 1883–1941* Bogusława Polaka (2018),
  - *Szkoła życia. Mieczysław Opatrny 1893–1939* Damiana Małeckiego (2019),
  - poza serią wydano w podobnej szacie graficznej: *Tajna Siódemka. Harcerska konspiracja w Lesznie* Waldemara Handke (2020).

Rys. 4. Seria „Cives Nostris”
Źródło: Archiwum MBP w Lesznie.

- Monografia *Pulsująca obecność. Biblioteki publiczne w dziejach Leszna 1920–2014* Janiny Małgorzaty Halec (2018).
- *Kresowianie za oceanem. Wspomnienia* Anny i Krzysztofa Alwast związanych z kresami wschodnimi w okresie międzywojennym (2019).

Rys. 5. *Kresowianie za oceanem. Wspomnienia*, oprac. A. Alwast i K. Alwast
Źródło: Archiwum MBP w Lesznie.

- *Tak powstało Leszno* Agnieszki Glapiak. Książkę zilustrowała Karolina Kucharska. W 100. rocznicę powrotu Leszna do macierzy biblioteka wydała drukiem legendę o Lesznie dla dzieci (2020) na zlecenie Urzędu Miasta Leszna.

Rys. 6. Okładka książeczki dla dzieci o początkach powstania Leszna
Źródło: Archiwum MBP w Leszno.

- *Droga do Asklepejonu. Wspomnienia* (2020) profesora Edmunda Waszyńskiego. Autobiograficzna historia znanego i cenionego leszczyńskiego lekarza oraz dzieje Leszna i jego mieszkańców w tle. Publikacja spotkała się z wielkim uznaniem czytelników. Jej nakład mimo dodruku został wyczerpany.

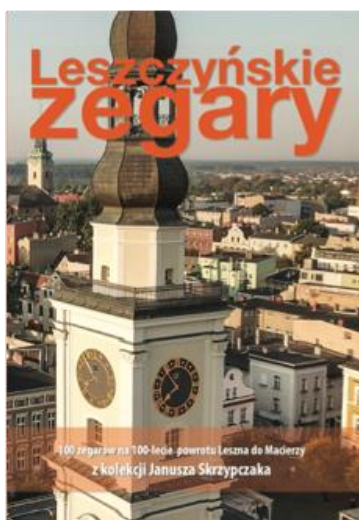
Rys. 7. Okładka wspomnień znanego leszczyńskiego lekarza Edmunda Waszyńskiego
Źródło: Archiwum MBP w Lesznie.

- *NSZZ Solidarność w Regionie Leszczyńskim 1980–2020* (2020). Album, który ze względu na treść, układ, chronologię oraz wielkie bogactwo dokumentacji fotograficznej jest ważną pozycją i pamiątką ukazującą historię narodzin i trwania NSZZ „Solidarność” Regionu Leszczyńskiego i Wielkopolskiego na przestrzeni czterech dekad jego istnienia. Publikacja powstała we współpracy z NSZZ „Solidarność” Regionu Wielkopolska.

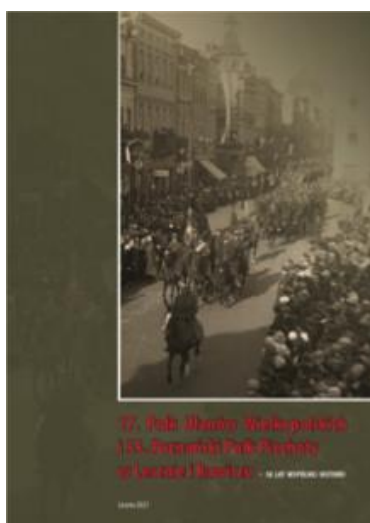
Rys. 8. Publikacja o leszczyńskim oddziale NSZZ „Solidarność” w 40-lecie istnienia
Źródło: Archiwum MBP w Lesznie.

- *Leszczyńskie zegary. 100 zegarów na 100-lecie powrotu Leszna do Macierzy z kolekcji Janusza Skrzypczaka* (2020). Album zawiera fotografie zabytkowych zegarów leszczyńskiego kolekcjonera, przy okazji jest opowieścią autora o historii Leszna i regionu. Wydawnictwo Miejskiej Biblioteki Publicznej w Lesznie otrzymało Nagrodę Liścia Miłorzębu za najlepiej wydaną książkę o regionie w roku 2020. Jury doceniło publikację za staranność edytorską, atrakcyjność, różnorodność i wysoką jakość opracowania graficznego, precyzję wykonania samych fotografii, ich obróbkę komputerową, a także estetyczne rozmieszczenie ilustracji w połączeniu z ich opisem.

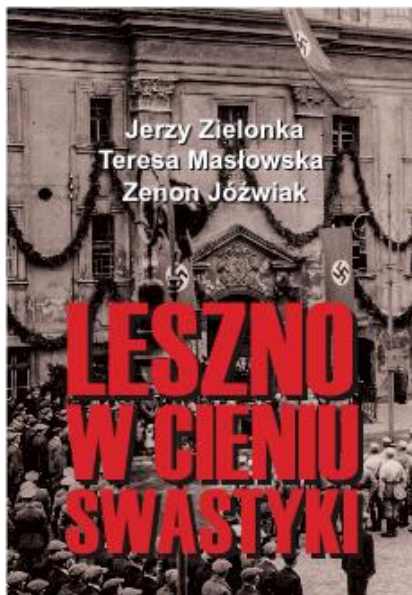
Rys. 9. Album o zegarach ze zbiorów leszczyńskiego kolekcjonera Janusza Skrzypczaka
Źródło: Archiwum MBP w Lesznie.

- *17. Pułk Ułanów Wielkopolskich i 55. Poznański Pułk Piechoty w Lesznie i Rawiczu – 18 lat wspólnej historii* (2021).

Rys. 10. Okładka publikacji *17. Pułk Ułanów Wielkopolskich i 55. Poznański Pułk Piechoty w Lesznie i Rawiczu – 18 lat wspólnej historii*
Źródło: Archiwum MBP w Lesznie.

- *Leszno w cieniu swastyki* (2021) Jerzego Zielonki, Teresy Maślowskiej i Zenona Józwiaka – książka wydana w rocznicę egzekucji leszczynian zamordowanych przez hitlerowców 21 października 1939 r.

Rys. 11. Okładka książki *Leszno w cieniu swastyki*
Źródło: Archiwum MBP w Lesznie.

- *100 rysunków na 100. Derwicha* (2021), album wydany w setną rocznicę urodzin Henryka Derwicha, związanego z Lesznom popularnego rysownika-humorysty, oprac. Małgorzata Derwich-Pawela.

Rys. 12. Okładka albumu *100 rysunków na 100. Derwicha*
Źródło: Archiwum MBP w Lesznie.

Zakończenie

W dobie dominującej kultury obrazkowej biblioteka otrzymuje dodatkowe funkcje i zadania. Informacja, edukacja i promocja stają się priorytetowe. Wzmocnieniem tych działań jest właśnie szeroka działalność Wydawnictwa MBP. Mając w swoich zbiorach pozycje elektroniczne, które udostępniamy poprzez platformę [Leszczyńskiej Biblioteki Cyfrowej](#) i której zasób co roku jest poszerzany, dzięki istnieniu wydawnictwa podkreślamy, jak ważne jest słowo pisane. Niezmiennie kładziemy nacisk na jego wartość, niezastępowalność oraz potrzebę zachowania ciągłości w formie drukowanej. Niejednokrotnie pozwala to na pojawienie się publikacji szczególnych, limitowanych i unikatowych. Działalność Wydawnictwa Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Stanisława Grochowiaka w Lesznie to również wsparcie dla regionalnych twórców, pomoc w rozwoju i promocji lokalnej kultury.

Fot. 1. Stoiska Wydawnictwa MBP w Lesznie i dystrybucja własnych publikacji
Źródło: Archiwum MBP w Lesznie.

Fot. 2. Stoiska Wydawnictwa MBP w Lesznie i dystrybucja własnych publikacji
Źródło: Archiwum MBP w Lesznie.

Wykaz książek opublikowanych przez Wydawnictwo MBP w Lesznie:

1. *100 rysunków na 100. Derwicha*, koncepcja książki, tekst i wybór materiałów Małgorzata Derwich-Pawela, Leszno 2021.
2. *Biblioteki Leszna. Historia i współczesność : materiały z konferencji*, red. Janina Małgorzata Halec, Leszno 2007, 2011.
3. GLAPIAK, A. *Tak powstało Leszno*, Leszno 2020.
4. HALEC, J. M. *Dr Bronisław Świdorski (1873–1941)*, Leszno 2017.
5. HALEC, J. M. *Pulsująca obecność. Biblioteki publiczne w dziejach Leszna 1920–2014*, Leszno 2018.
6. HALEC, J. M. *Spacer po Lesznie Grochowiaka*, Leszno 2006.
7. HALEC, J. M. *Szukając śladów Mieczysława Kudeli*, Leszno 2015.
8. HALEC, J. M. *Ulicami Eugeniusza Wachowiaka*, Leszno 2012.
9. HALEC, J. M. *Z Romanem Maciejewskim w Lesznie i okolicy*, Leszno 2010.
10. HANDKE, W. *Lwowskie Dziecię. Ppłk Feliks Motyka 1898–1958*, Leszno 2018.
11. HANDKE, W. *NSZZ Solidarność w Regionie Leszczyńskim 1980–2020*, Leszno 2020.
12. HANDKE, W. *Od „Radeckiego” do „Grota”...: szkice o gen. Stefanie Roweckim*, Leszno 2018.
13. HANDKE, W. *Tajna Siódemka. Harcerska konspiracja w Lesznie*, Leszno 2020.
14. KOŚCIAŃSKI, T. *17 Pułk Ułanów Wielkopolskich i 55 Poznański Pułk Piechoty w Lesznie i Rawiczu – 18 lat wspólnej historii*, Leszno 2021.
15. *Kresowianie za oceanem: wspomnienia*, oprac. Anna Alwast, Krzysztof Alwast, Leszno 2019.
16. *Leszczyńskie cmentarze: praca zbiorowa*, red. Janina Małgorzata Halec, Leszno 2010.
17. *Leszczyńskie zegary. 100 zegarów na 100-lecie powrotu Leszna do Macierzy: z kolekcji Janusza Skrzypczaka*, oprac. Janusz Skrzypczak, Leszno 2021.
18. MAŁECKI, D. *Szkola życia. Mieczysław Opatrny 1893–1939*, Leszno 2019.
19. POLAK, B. *Dowódca Grupy „Leszno”. Ppłk dr Bernard Śliwiński 1883–1941*, Leszno 2018.
20. ROSOLSKA, E. *Pułapki Czasu*, T. 1, Leszno 2018.
21. ROSOLSKA, E. *Pułapki Czasu*, T. 2, Leszno 2018.
22. ROSOLSKA, E. *Pułapki Czasu*, T. 3, Leszno 2021.
23. SIERCHUŁA, R. *Ze szkoły Romana Dmowskiego. Adam Misiak 1900–1967*, Leszno 2018.
24. WASZYŃSKI, E. *Droga do Asklepejonu. Wspomnienia*, Leszno 2020.
25. ZIELONKA, J. *Orzeł biały wzlata wzwyż. Jerzy Gronowski 1908–1992*, Leszno 2018.